

POLITIKAI NAPILAP.

Megjelenik minden este (vasárnap kivételével).

Árása mindenütt 1 krajczár.

Előfizetési ára:

Helyben házhoz borders vagy vidéken postai megküldéssel: egy hónapra 60 kr.

Esti Hírlap

Szerkesztőség, kiadói hivatal és nyomda
V. ker., Nagyvárad-utca 4. szám.

Szerkesztésigjárt: irók:

Kiadóhivatal: irók: ábrák:

Kiadóhivatal nyitva egész nap.

Szerkesztésigjárt: 600.

Kiadóhivatali telefon: 101.

Budapest, okt. 26.

Kathrein, az osztrák képviselőház elnöke lemondott glánsáról, mert arra akarták rábírní, hogy az ellenzék ellen erőszakot alkalmasson. Beavatott körökben azt hiszik, hogy ezek után az osztrák parlament napját meg vannak számálva.

Márkus József.

Budapest feje tegnap óta. Törvény szerint egy fő-vel több a polgármesternél. Eddig ő volt a főváros esze, méltán meglehetett a fejévé is. Van különbség a kettő közt? Ha keressük, találhatunk különbséget. Az ész csöndesen dolgozik a magabenső műhelyében, a fej dolgoztatja a számon kéri tőle, amit dolgozott. Az ész a tudás, a fej az akarat.

A főpolgármester az akaratszerv a fővárosi szervezetében. Középpontja az ideghálózatnak, mely az akaratközlést felülről kifelé, s kifelől befelé végzi. Szerve egy-szersmind az államhatalomnak, a kormányzatnak is, hogy a felsőbb rendű országos akaratot ő kapcsolja át s vezesse be a község önkormányzati szervezetébe.

Székfoglaló beszéde a feladatokról erős öntudatossággal nyilatkozott tegnap. S ha az "akarni" ige természete megtűri a "hajtogatást", akkor Márkus József programjában klasszikus példáját láthatjuk a múlt, félmúlt, jelen és jövő időkre vonatkozó konjugációnak: "akartam vala, akartam volna, akarom... akarni fogom."

A polgárság bizva néz működése elé, a kormány pedig nyilvánvalóan, számít is rá. A fejlődési periodus, melyhez Budapest mint az északfőváros és világváros eljutott, valóban nagy feladatokat ró e község muncipális és társadalmi vezetőire. Budapest a hetvenes évek óta kinőtt a régi háztartás, a régi szokások, intézmények összes kereteiből, ugyszólva nyakára nőtt a hatóságoknak, s tultelt mindenen, amikben a szervezeti törvény és statutumok bölcsesége a jövőökre provideálni kívánt.

Új korszakot élünk mi budapestiek. A régi era elmúlt észrevétel nélkül, minden erősebb átmeneti stádium nélkül, határjelet se ki nem tűzve, se hátra nem hagyva maga után. Bele jutottunk az új érába, nem tudni hogyan, mikor. Csak azt érezzük, hogy benne vagyunk. Az

első látható jel a községi élet fővezetésében beállott változás.

Márkus József főpolgármester az új kor perszonifikációja. Ezért szabadjon pár szóval perszonájára rávezetünk néhány Röntgensugarat.

Sokban hasonlít ahoz a vezértalentumhoz, akit a politikai közpálya Wekerleben bírt. Mindketten az alsó fokozatról küzdötték fel magukat, minden lépcső erős munkásság fejében vitte őket föllebb. Wekerle segédfogalmazószágon a pénzügynél, Márkus gyakornokságon a városnál. Bizonytal szerencse is kellett hozzá, hogy az is, ez is megtáldják a főcsatornát, mely a nagy vizekhez nyitja meg előttük az utat; de a pusztá szerencse megbízhatatlan kaczer dáma, ki kegyeltjeit gyakran cserben hagyja. Erős egyéniségnek kellett benne lakti, hogy ezt a nimfát meghódítsák, hípnótázzák és akaratuk szolgálatára kényszerítsék.

Wekerle nimfája egy őrizetlen pillanatban fölébredt, lerázta magáról a mester varázsát és cserben hagyta a kedvetelt.

Márkus József főpolgármester annyiban szerencsésebb, hogy ahol ő nőtt fel az elérhető klmaxáig, ott a Fortuna szeszélyeit is statutumok és szokásjogok szabályozzák.

Allásának multja, természete olyan, hogy — ha viharok tombolnak is körülötte s tán meg is renditlik olykor — katasztrófa onnét viszonylag könnyen elkerülhető.

A főpolgármesterek — az öreg Ráth példájára — az emberi kor legvégső határáig élhetnek. Kívánjuk Márkus Józsefnek, hogy e hosszú terminus alatt kifejtse Budapest javára mindazt, amit jellemétől, tudásától és nemzeti érzületétől mindennek várnak. Őszítsék meg ezt a fiatal fő- mentől fényesebb sikerek, de úgy, hogy a siker legyen mentől gyorsabb, az öszülés pedig mentől lassubb.

Budapest, október 26.

○ **A képviselőház ülése.** A képviselőház ma délelőtt 11 órakor Szilágyi Dezső elnökléte alatt ílést tartott. A kormánypárti félhivatalos figyelmeztetésre a jobboldali padsorok megteltek. Így azután nem kellett meglepetéstől tartani. Harmadszori olvasásban elfogadták az indemitéről szóló törvényjavaslatot. A ház munkarendjére nézre Szilágyi Dezső azt az előterjesztést tette, hogy a legközelebbi érdenlegetes ülés — mint tegnap jeleztük — november 4-én legyen. Az előző napon tartandó ülésen fogják ennek napirendjét megállapítani. Bizottsági jelentések előterjesztésére a ház elnöke időközben

formális ílést hívhat egybe. Úy értelmű határozathozatal után az ülés véget ért.

○ **Provisorium és indemité a képviselőházban.** A főrendiház pénzügyi bizottsága Zichy Ferenc gróf elnöklésével ma d. e. 11 órakor ílést tartott, melyen vita nélkül elfogadták a **kiegysései provisoriumról, az ideiglenes horvat pénzügyi egyeseménnyről és az indemitéről** szóló törvényjavaslatokat, valamint tudomásul vették az 1896-ik évi szárszámadásokra vonatkozó két rendbeli jelentést is. A kormány részéről **Bánffy Dezső** báró miniszterelnök és **Lukács László** pénzügyminiszter voltak jelen, előadóként pedig **Harkányi Frigyes** báró szerepelt. Mindezeket a törvényjavaslatokat a főrendiház e hónap 29-én d. e. 11 órakor veszi nyilvános íléseben tárgyalás alá.

○ **Bánffy nyilatkozata.** Bánffy Dezső báró miniszterelnöknek a képviselőház tegnapi íléseben Magyarország örendelkezési jogára vonatkozólag tett nyilatkozatáról a bécsi **Neus Freie Presse** azt jegyzi meg, hogy **feladóbb meghatalmads nélkül Bánffy nem teltelt volna azt meg.**

○ **Hock János maudátuma.** Gadjár Géza országos képviselő, a megkövesdi választás vizsgálóbizottsáa értesülésének szerint a **delegációk ülésé alatt fog leutazni Meszkővására, hogy a Ház VI. bíráló bizottságának rendelkezéséhez képest a pótvizsgálatot megéjtsa.** A pótvizsgálat alig fog 3—4 nappal tovább tartani, mert **Gajárinak** más feladata nincs, mint meghallgatni **Hock** Jánosnak azokat a tanuit, a kiknek vallomását az első alkalommal nem vette jegyzőkönyvbe.

Kathrein lemondása.

— Az osztrák valád. —

(Az Esti Hírlap tárdómájáról.)

Az osztrák politika ma fordulóponthoz jutott. **Kathrein** dr. a Reichsrath elnöke váratlanul lemondott tisztjéről és így a Badeni kormányra újabb gondok nehezülnek, mert valószínű, hogy a nagynehezen összetartott majoritás most már felbomlik elemeire.

Ausztria alkotmánya komoly veszélyben forog.

Tudósítunk telefonjelentéssel egybéként ezek:

Bécs, okt. 26.

Kathrein képviselőházi elnök ma délelőtt levelet irt **Abrahamovics** alelnöknek, melyet az elnök a képviselőház ülésén bontott fel. Senki sem tudta, mi van a levélben és nagy lett a meglepetés, amikor az elnök a levelet felolvasta.

A levélben **Kathrein** elnök bejelentette **tisztségéről való lemondását.** Ennek híre hamar elterjedt és mindenfelé nagy meglepetést keltett. Találgatták, mi indíthatta az elnököt ez elhatározására és a találgatások során a legkülönbözőbb nézetek merültek fel.

Mint az önök tudósítója jó forrásból értesül, a lemondás oka az, hogy a kormány és a többség arra akarta rábírní **Kathreint**, a képviselőház elnökét, hogy a házrendet az obstrukció ellen erőszakkal alkalmazza.

Kathrein sehogy sem akart kötélnék állani és ezzel a kijelentéssel utasított vissza minden kísérletet, amellyel a házrend erőszakos alkalmazására akarták rávenni.

— **Német vagyok és nem hagyom magamat saját nemseliségem ellen fallőrös-kes gyandánt felhasználni!**

Az elnöknek lemondása most mindenfelé nagy konsternációt kelt és beavatott körökben azt hiszik, hogy ezek után a parlament napját meg vannak számálva.

Bécs, október 26.

A képviselőház mai ílésén az elnökségre két jelöltet emlegettek: **Ebenhoch** dr.-t, aki már **Kathrein** előtt is volt elnökjelölt és **Fuchs** dr.-t, aki csakugy mint **Kathrein**, a német klerikális párt tagja.

Kathrein lemondásának története lassanként kezd nyilvánosságra jutni.

A volt elnök tegnap délután még elnökölt a Ház irodájának a tanácskozásán és lemondása ma egészen váratlanul jött, anélkül, hogy még csak **barátai is sejtették volna.**

A lemondás oka feltételezték az, hogy **Kathrein** nem akart a cseheknek kötélnék állani, akik nem jó esemmel nétek, hogy **Kathrein** az obstrukció békíti és azon van, hogy türethöz állapopot teremtsen.

Midőn a többséghez tartozó pártok tanácskozásán **Kathrein** a kompromisszum mellett érvelt, egyik kormánypárti korifeus azt a gonyos megjegyzést koozkasztalta:

— **Der Präsident steht ja in der Stütze der Obstruktion!**

Kathrein méltóságjeljesen csakkel a szavakkal utasította vissza a vádat:

— **En senkit sem csalltam meg és nem igerik semmit, amit nem tartottam, vagy nem tarthattam meg.**

Ekkor érlelődött meg benne a lemondás terve és a következő levelet intézte a ház elnökségéhez:

Nagyméltóságu elnökség!

Kérem a t. Házal tudatni, hogy az elnök tisztjéről ezennel lemondok.

Bécs, október 26.

Kathrein dr.

Abrahamovics lovag alelnök felolvastván a levelet kijelentette, hogy az új elnök választást egyik legközelebbi ülés határidejére fogják kitűzni.

Az alelnök előterjesztése után **Gross** dr. képviselő kijelentette, hogy a kompromisszumot ezennel megszüntinek tekintik.

Hosszas tanácskozás után sikerült abban megállapodni, hogy a kompromisszum a mai ülésre még érdvényben maradjon.

Bécs, okt. 26.

A jobboldal végrehajtó bizottsága ma kommúnikét tett közzé, melyben kife-

lenti, hogy **Dipauli** báró indítványára való tekintettel a **vegréhajló bizottság** késs volt **Dipauli** báró nyelvindulványát sorrend szerinti előnének tárgyalni és azután a többi nyelvendelési indítványával együtt bizottságuk utasítai, csak az időpont tekintetében volt nézeteltérés annyiban, hogy tekintettel a fontos államszükségre; **előbb a provizóriumot akarják előtéríteni, legalább iső olvasásában — obstrukció nélkül.**

A képviselőház később azután **Lueger** és társai interpellációt intéznek a miniszterelnökhez **Bánffy** Dezső báró magyar miniszterelnöknek e hónap 25-ikén mondott beszéde ügyében. E beszédből — mondják — az következtethető, hogy a magyar kormány egyoldaluan szándékozik szabályozni az Ausztria és Magyarország között levő viszonyt. Minthogy a magyar miniszterelnök kijelentései nagyfontosságúak, az interpelláció azt kérdezi, milyen intézkedéseket tesz az osztrák kormány arra az esetre, ha a kiegyezési provizórium alkotmányos uton nem volna megalkodható.

Ezután áttért a ház a napirendre: az égeri események miatti várak tárgyalására.

Becs, okt. 26.

A **Fremdenblatt** Dipauli indítványról szólva hangsúlyozza, hogy a nyelvindulvány és a kiegyezési provizórium nem konnex kérdések, de azért semmiestire sem zárják ki egymást, ha tárgyalásos okoktól a nem a pártkötőkötő vezetői magát a ház. A lap a nemzeti publicisztika ellen fordul, a mely a nyelvkérdést a kiegyezési provizórium ellenében szeretné kijáratni. Amikor ez a publicisztika atóbbiseg, a mely tekintettel minden osztrák kormány kötelességére, kell, hogy gondoskodjék az állam érdekében, — ama kénszerhelyzet elé akarja állítani, hogy a nyelvkérdés megoldását a kiegyezési határidő elmulasztásával is egyelőre első feladatának tekintse, a nyelvkérdést éles konfliktusba hozza a dualisztikus államfelfogás egyik posztulátumával és hátráltatja a nyelvazvar törvényhozási rendezésre irányuló szándékokat. Az osztrák szűkségelemek és birodalmi czélnök követelményeinek semmi esetre sem felel meg az a kérdés, hogy vajjon a nyelvtörvényre vagy a kiegyezési provizóriumra kell-e törekedni? Az osztrák politika sürgősen köveleli mindkettőt, egy a provizóriumot, mint a nyelvtörvényt. Remélhető, hogy a ház pártjait ugyanaz a meggyőződés hatja át. A két feladat nem zárja ki egymást; egy kis jóakarattal mindkettőre lesz elég idő és biztosíték.

A városi pártok.

(Az Esti Hírlap tudósításai.)

A közégi választásokra megkezdődtek a kerületekben a szervezkedő pártgyűlések. Ma az Erzsébetvárosban és Ó-Budán lesz pártgyűlés.

Az Erzsébetváros új pártja a **Reformpart** d. u. 4 órakor az Erzsébet-körút 27. szám alatt tart gyűlést. Ez új párt fő erőserőget a volt Braun-párt képezi. Amely a Morzányi ügy felbukása alkalmával oly nagy sikerrel lépett a küzdőterre hogy már-már elvitte volna képviselőjelöltje Morzányi kezéből a mandátumot, ha a választási idejekor be nem fejezik. A Braun-párt zömét az állami tisztviselők képezi, akik a közégi választásai harcokban előszeretettel vesznek részt az uralkodó kerületi klikkek elleni küzdelemben. Ezt annál könnyebben tehetik, mert a szavazás titkos s így a felsőbb nyomás kevésbé érvényesülhet. Az állami tisztviselőkön kívül a Reform-párt táborában minden pártköz tartozó polgárságot találunk. A kerületi függetlenség párt élén **Hartmann** Elek dr.rral, mondhamni testületileg csatlakozott a Reform-párt. A szabad-elyvárti polgárság pedig **Nagy Sándor** dr. orsz. képviselő vezetése alatt áll élén a köz. képviselő mozgalomnak. A Reform-pártnak a kerületben uralkodó **Morzányi-párt**tal lesz küzdelem. A Morzányi-párt vezetője a levényen **Értók** G. Gusztáv, az Erzsébetváros **Rémi** Róbertje.

A **Terézvárosban** a **Radozca-Pucher** és **Tenczer** Pál vezetése alatt uralkodó **kaszinópárt**nak most szövetségessé társa a **terézvárosi** polgári kör pártja. Hat év előtt a polgári kör pártja **Edth** Péter vasútgazdák vezetése alatt ostromolta a kaszinót. Sikertült is a pártnak az állami tisztviselőkhöz barthaos támogatásával több városi bizottsági helyet elfoglalni. A nagy küzdelem után az elkeseredett harcoss felek békére és szövetségre léptek s az idén az ő uralkodó ellen a **Dasznay** József vezetése alatt **terézváros** s a **Váczonyi** Vilmos elnöklte alatti demokraták-kör lépett sorompóba. Nagy tevékenységet fejtettek ki a választók összehozásánál, de fáradságuk eredményét most kétségess teszi az, hogy a terézvárosi társaság élnöké a kaszinóval s a polgári körrel pátkálni kész. Most az a kérdés, hogy a társaság tagjai követik e vezérket, avagy fentartják a fegyver barátságot a demokratákkal?

A **belvárosban** a leghevesebb a választási küzdelem. A képviselőválasztással győztes kormánypárt ki akarja szorítani a város-házaról az ellenzékét. E kormánypárt élénke a **Dezsdrosi** polgári kör, amelynek élnöké **Láng** Lajos a belső titkos tanácsos. Az általuk ostromolt régi uralkodó párt a **«Egyenlítő belvárosi párt»,** amelynek tagjai egy kormánypártiak, mint nemzeti párti és függetlenségi párti ellenzékiek. Táboruk a **Szabadban** levő IV. kerületi társas kör.

A **Józsefvárosban**, ahol a **Rémi-Hírdőpárt** uralma megingathatatlan a **függetlenségi** párt a fővárosi függetlenségi polgári körből kiindulva, fejt ki mozgalmat, amelynek ugyilátzik inkább az a célja, hogy megmutassák, hogy a VIII. kerületben a függetlenségi párti ellenzék erősebb és tevékenyebb a nemzeti pártnál, amint azt a képviselőválasztásnál is megmutatták. A **Józsefvárosi polgári kör**, amely 6 év előtt győztesül küzdelemmel fejtett ki, most alszik. **Vezérüknek** **Hordaszy** Nándornak megválasztásához különben Húvosek is hozzájárulnak. A **polgári kör** függetlenségi elemei előző **Szappanyos** Gerd dr.ál különben résztvesznek a kerületi függetlenségi párt harcában. A kormánypárt agilis vezetője **Rémi** Róbert, most visszavonultnak látszik s a vezéri szerep a **Hibó** József kezébe megy át, akinek növekvő népszerűsége csillapítólag hatva, kizárja a 6 év előtti szenvedélyességek megújulását.

A **keresztyénvárosban** minden csendes. Itt a kerület ellenzékéi vezetői beuntvannak a **ferencvárosi társas körben**, amely politikai pártkülömbégre való tekintet nélkül intézi a közégi választási mozgalmat. Itt a harc inkább a **ferencvárosiak** és a **közbizonyiak** között folyik, mert a két kerület együtt választ.

A **Lépvárosban** a különböző körök paktumát képezi a választás. Harcz csak akkor lesz, ha a meggyezés nem sikerül.

A **Duna jobbpartján** levő városrészekben igcu heves lesz a harc az **I. kerületben**. Itt **Országh** Sándornak a **Scheich** Károlynak uralkom levő pártja ellen **«Szabad polgári pártján»** név alatt szervezkedett az ellenpárt. Ez ellenzék erejét mutatja az, hogy a múlt választáskor 8 jelöltje tudta bevenni a városházba. E jelöltek közül ugyan 7 azóta az uralkodópárttal egyesült, mindamellett — azt mondják — az ellenzék ereje nem gyöngült.

A **vidorvárosban** a mullok a városi bizottsághól kibukott **Del-Médico** pártja fogja megkötani az egyhangúságot.

Ó-Budán **Nagy** József szervezi az ellenzék **Tatárok** pártja ellen. A múlt sikereiből ítélve ez komoly küzdelem.

A főváros háztartása.

(Az Esti Hírlap tudósítójától.)

Mintegy 17 millió forintnyi kiadás mellett a fősámvérvő 700,000 frtos deficitteü fenyegetődzik költségvetési tervezetében. Megvalljuk az igazat, hogy bennünket ez a deficitteü nagy fenyegetes nem érint valamely nagyon tragikusban, mert az előirányzat tav. meg alaposan meg fog változni miután beillesztették végleges előirányzatnak — másrészt ért a tapasztalatok azt bizonyítják, hogy a fővárosi jövedelmek rendszeren túlszárnyalják azokat, ami reményesen melyeket a fősámvérvő róluk táplál. Deficitteü tehát mi nem félünk.

De van valami, amibe mindunlan bele ötközünk, ha végigbongászunk a hatalmas kötetet, melybe a városi számadások foglalnak. Ez pedig a **személyi kiadások** roppant összege. Már megbocsát a fősámvérvő ur, ha nem fogadjuk el az előirányzatnak azt a tételt, mely a «közgazgatási személyzet fizetése és lakbéré» czimén 1,842,793 forintot vesz föl. Mi személyi kiadásnak vesszük mindazokat a kiadásokat, amelyeket a város **rendszerszeresített állományai** alkalmazottainak fizet.

Ez esetben pedig a következő tételeket tudjuk kibővíteni a költségvetésből.

Közgaz. személyzet fizetése és lakbéré 1.842,793 frt, segélyek, jutalmak, ételmezes díjak, utazási költs. bérkocsi kiadások, adóösszeíró kifizetése, és kataszteri nyilvántartók összesen 75,900 frt, nyugdíjak, végkielégítések 938,200 frt, épületek felügyelete 2800 frt, erdőészeti személyzet és mezőőrök 42,546 frt, fűrészek személyzete 14,143 frt, vízvezeték (5 tétel) személyzete 98,261 frt, vámfelügyelők 39,500 frt, közbiztonsági, marhavásár személyzet 66,487 frt, vásárcsarnokok személyzete 55,930 mértékhatároló személyzet 17,746 frt, tűzoltói személyzet 88,300 frt, közegészs. és állatorvosok 25,000 frt, temetők személyzete 13,320 frt, anyakönyvi hivatalok 68,533 frt, iskolák (községi) tanárai, tanító 1,949,761 frt. Összesen 4,663,240 frt.

Tehát a számok, melyek tisztán személyi kiadásokat ölelnek föl, már túlhaladják a 4 és fél milliót. Ebből még hiányzik az az összeg, mely az államrendőrség személyi kiadásaihoz való hozzájárulást képez. Mint-hogy pedig a főváros 800,000 frttal járul a rendőrség kiadásaihoz s minthogy tudjuk hogy a rendőrség kiadásai **teljesen nem a város költségvetéséből** — föltehetjük, hogy a város a hozzájárulásból legalább 400,000 frtot fordítanak a rendőrség személyi kiadásaira.

Ezzel pedig bebizonyítottuk, hogy a főváros teljes személyi költségvetése többé kevesebb 5 millió forintnál.

Hogy ez mily borzibilis összeg, azt csak akkor láthatjuk, ha más városok közigazgatásával hasonlítjuk össze a miénket.

A közigazgatásunk tehát drága, szörnyen drága! De jó-e legalább? . . . Dehogy jó, de-hogy jó!

A külföldről.

Az utvari pikantériák gourmandjainak most kövér falat kínálkozik. Az orosz czár vonakodik meglátogatni a **badeni nagyherceget** s ez a szenzaciós esemény most hasábot. tölt meg a német sajtóban. A kommentárok szerfölött különbözök. Egyik azt mondja, hogy a czár elhatározása a badeni és losseni udvarok közt levelel szellettégre vezethető vissza, amennyiben a czár respektánsi akarja annak udvarnak az értelmeit, amelynek vendég szeretetét élvezi. A czár környezetéből eredő kommentár pedig úgy nyilatkozik, hogy a czári pár darmstadti tartózkodása alatt, **«szabad»** magánemberek módjára, a legnagyobb nyugalom akarja élvezni. Akárhogy történt is a dolog, az esemény a badeni udvart egészen konsternálta a jellemző, hogy a berlini bürö tavíró hivatala a feltűnésé keltó esetről szóló táviratokat továbbítását megtagadta.

Kubába költözött most **Weyler** helyete **Blanco** tábornok is, aki instrukciókat kapott a spanyol kormánytól. Ezek az instrukciók a harcminczéves háború egy fejezetét idézik vissza az ember emlékébe. Széles szavakban arra inti őt a spanyol kormány, hogy vegye gondjába a gyarmati hadsergeket, ami a magántulajdonnak is kisebbiti majd a veszedelemet. Eldig tehát úgy volt, hogy a spanyol gyarmati hadsergeket nem törődött senki, a gyarmati hadserg viszont nem törődött a magántulajdonnal a Kubát szabdó zsákmánynak tekintette. Kubáról különben független hírek érkeznek. Az ugynevezett igazságszerzők rájogának **Weyler** és **Blanco** tábornoknak nébészegét akarnak elismertetni. A spanyol gyarmati hadserg teljesen akcióképtelen, 40,000 katonába teg. A pénzügyi és kereskedelmi helyzet egyenesen kétségbejötő. Erről azonban természetesen nincsen szó abban a jegyzékben, amit **Spanyolország** az Amerikai Egyesült Államokhoz intézett. A jegyzék,

amint tudjuk, „erélyes hangon van tartva s a spanyol sajtó pártkülömbégek nélkül meg van vele elégedve. S hogy az európai közvélemény ezt a háborús preludiumot, mégis a legteljesebb lelki nyugalommal veszi, ez kétségkívül azért van, mert Spanyolországban ez idő szerint a háborús jegyzékek és a háborukodó Armádák egy igen lényeges pontban hasonlítanak egymáshoz; t. i. a papirosról öt mindakettő.

A romániai **Plojtestiben** tegnap emlékszóborral jelölték meg a legutóbbi orosz-török háború egyik érdekes epizódját. 1877. szept. 11-én történt, hogy a 2. román zászlóalaz a **Plevna** körül folyt csatározásoknál a **Kriszianai** száncozt hójas rohammal bevette. Az emlékszóbor leleplezésére elment maga **Károly** király is s beszéde, amit itt tartott, egészen II. Vilmos hasonló tartalmu orációjára emlékeztet, éppen csak a német császár viharos lelkülete nem vibrál benne.

Tollhegygyel.

Budapest, okt. 26.

Olasz szó hangzott fel ma a képviselőház folyosóján.

Pedig sem **Zaconi**, sem a fumeiek deputációja nem volt jelen.

— **Ki beszél itt olaszul?** kérdeztettek kíváncsian az emberek.

— **Ott né!** volt a válasz és a haloldali folyosónak egyik fülkéje felé tekintett minden szem.

A honvédelmi miniszter és **Kossuth** Ferenc beszélgettek egymással — olaszul. — **«Come sta eccellenza?»** kérdezte **Kossuth** **Februárius** báót.

— **Grazie, bene!** felelt katonás rövidséggel a miniszter és tovább folytatta a tárgyalást.

Egyszer azonban csak ott termelt **Justh** Gyula. Szinte visszahökent, mikor meghallotta az olasz beszédet.

— **Pardon, talánok, akkor megyek!** Szélt és sietve távozott.

Tömvé voltak a kormánypárt padjai a mai öt perces ülésen.

— **Mi készül? Mi lesz itt?** kérdeztettek aggodva a ellenzékben.

És nem történt semmi. Az ülés végén aztán megoldódott a rejteley.

A szabadelvű pártban tegnap a lelkükre kötötték a honatyáknak, hogy mindenki ott legyen a mai avazásánál, nehogy az ellenzék meglepetést okozhasson.

— **Jobb félni, mint megijedni!** gondolta magában **Bánffy** Dezső báró és az engedelmes pártívesek megfogadták a figyelmeztetést.

Hogy el ne késsenek a javarésztük le so fekdül — így aztán már tíz óra előtt meglett a t. Ház, illতে a t. buffe.

Ma

TÁVIRATOK ÉS TELEFONJELENTÉSEK

A novemberi előléptetések. **Bécs**, október 26. (Az **Esti Hírlap** telefonjelentése.) Az **Arme** Verordnungsblatt-nak a novemberi előléptetéseket közzé szama holnap délután fog megjelönni.

A korlátkat ellen. **Madrid**, október 26. (Az **Esti Hírlap** távirata.) A kormány Spanyolország északi részébe csapatokat küldött egy **karlista** puccs elnyomására.

Nagy eztrájk. **Triszt**, október 26. (Az **Esti Hírlap** távirata.) Az itt levő összes szállítók munkásai ma beszüntették a munkát. A

munkások 3 százalék béremelést, a munkaidő megrövidítését és még sok más kedvezményt kérnek. A szállítók nem hajlandók ezeket a követeléseket teljesíteni s ezért a munkások kimondták a sztrájkot, melynek következtében az összes hajózási szállítások megszűntek.

Elfogott család.

Hannover, okt. 26. (Az Esti Hírlap távirata.) A rendőrség ma elfogott egy *Kala* nevű embert, aki egy nemzetközi csalóbandának a tagja. 4000 márká értékű szerb bankjegyet akart értékesíteni, amikor elcsípték. A csalómát, aki megtagad minden felvilágosítást, 100,000 márká értékű bankjegyet találtak.

Lemészárolt család.

Brüsszel, október 26. (Az Esti Hírlap távirata.) Biel földbirtokost. feleségét és leányát ma éjjel ismeretlen tettesek megölték. A gyilkosoknak, akik 200000 frankot is elvittek magukkal, nyomuk veszett.

Uj szerb pénz.

Belgrád, okt. 26. (Az Esti Hírlap távirata.) A bécsi pénzverőből ma érkezett ide egy millió értékű denár.

Munkások halála.

Belgrád, okt. 26. (Az Esti Hírlap távirata.) Nis közelében hegycsuszamlás volt, melynek nyolcz, a hely aljában dolgozó munkás áldozatul esett.

ESTI HIREK.

Ki a bűnös?

(Az Esti Hírlap tudósítójától.)

Nagy buzgalommal keresi most a rendőrség egy minap történt betörés tetteseit. És úgy látszik, helyes nyomon jár, mert a főbűnös czinkostársai már kézre kerültek és az ellopott tárgyak nagy részét is megtalálták.

Az a betörés *Liptó-Szent-Miklós*on történt, e hónap tizenötödikén virradóra. *Friedmann* Miklós cskizeser boltját fosztották ki. A veszedelmes éjjeli látogatók több mint háromszor forint ára ékszer vittek magukkal, órákat, gyűrűket, láncokat és apró arany tárgyakat. A bűnépértől az ottani szolgabírószék táviratban értesítette a budapesti főkapitányságot.

A detektívek két nap alatt az ellopott ékszerek egy részét megtalálták a fővárosban elszórtan. Az első teendő volt most már, megfitymálni a zálogos-üzleteket, hogy jön-e valaki megint a lopott tárgyakat értékesíteni. S vasárnap tényleg beállított egy leány gyárutca 30. szám alatt levő zálogos-boltba és kölcsönt kért egy ezüstórára, amely a *Liptó-Szent-Miklós* betöréséből származott. A leányt elfogták. Azt mondta, hogy *Varga* Rózsának hívják, vasalónő és az órást lakótársától, *Kozma* Ferencz péklegénytől kapta.

Bérczy rendőrkapitány házkutatást tartott *Kozmának* a Wesselényi-utca 61. számú házában levő lakásán. A szobában nem találtak meg semmit, de a *pinceszében*, a *szenesládá* alatt ráakadtak a bűnjelkekre: 10 darab ezüstóra volt ott egy kendőbe burkolva. Ott hevert *Varga* Rózsának egy szoknyája is, amelybe az elszórt tárgyak sárgójegyei voltak göngyölve. Találtak továbbá *Kozmának* egy *Jurinjacs* János névre szóló munkakönyvet. Az a *Jurinkovics* egy újpesti korcs-

máros, akitől két hónappal ezelőtt lopták el ezt a könyvet, a kabátjával meg az aranyórájával együtt.

Az elfogott leány és a lakótársa, úgy látszik, nem vett részt a betörésben. Ők csak a főbűnös organdói. Azt mondják, hogy a lopott holmit valami *Tóth* Sándor nevű fiatalembertől kapták, aki *Varga* Rózsának a kedvese. Ez a *Tóth* csak néha-néha keresi fölbarátját és *calahányasor* jön, mindig pénst és drágaságot ad a leánynak, hogy *vejtse* el. Valami notorius gonoszlelvő lehet, aki valószínűleg álméven szerepel még czinkosai előtt is.

De az is lehet, hogy ez a *Tóth* nem létezik és *Varga* Róza meg *Kozma* Ferencz csak kifogásul emlegetik, hogy hamis irányba tereljék a vizsgálatot.

Mindenesetre nehéz munkán lesz kideríteni, hogy — ki a bűnös?

— **Czímoadományozás.** A király, mint a hivatalos lap mai száma közli *Viktória* Ferencznek, a horvát-szlavon-dalmát kir. országos kormány titkárnak, saját kérelmere történt nyugalmaztatása alkalmából, sok évi hű és buzgó szolgálatai elismerésül az osztálytanácsosi czímet adományozta.

— **Papp Géza betegsége.** *Papp* Géza, a képviselőház rokonszenves tagja hastífuszban súlyos betegnek fekszik. A parlamentben a legutóbbi üléseken már nem volt jelen, a mi *Papp* Gézánál, a Ház egyik legszorgalmasabb látogatójánál feltűnő jelenség. Ma betegsége a hírét nagy részvétellel fogadták. *Böcsffy* hr. miniszterelnök meglátogatta a beteget, akinek állapotát orvosi nagy aggasztásnak tartják.

— **Sonneleitner Hippolit** báró, volt teheráni nagykövét — mint *Bécsből* táviratozzák — 83 éves korában meghalt.

— **Egyházkerületi kügyalás.** A dunamelleki ref. egyházkerület ma folytatta tanácskozásait. Hosszabb vitát idézett föl, az egyetemes gyűlésnek tervezte, hogy a középiskolákban ezentúl a vallásoktatást külön tanár végezze. A közgyűlés többek felszólalása után abban állapodott meg, hogy az egyetemes gyűlés indítványát elvben elfogadja, de csak idővel fokozatosan tartja keresztülvihetőnek.

— **Tiszti bemutatás.** A m. kir. honvédséghez tartozó tanácsos tisztekkel és tisztselőkkel a tiszti bemutatást a feyvergyári honvéd-laktanyában (Kobányai ut) november 4-ikén délelőtt 9 órakor végezték. A tiszti utóbecsmutatást pedig tekintettel arra, hogy 14-iken vasárnapra esik, november 16-ikén tartják meg. Mindkét bemutatáson megjelenő tisztek és tisztselők olyan kitöltőt *Személyi* indítványt, vigyenek magukkal, ahol a 8. és 9. rovatban foglalnak hiteltelisek vannak.

— **A Tribuna csöjje.** Még csak néhány évvel ezelőtt is az oláh agitációnak legvadabbul berzenkedő közlönye volt a nagyszabedben *Tribuna*. Szeresi, se száma azoknak a sajtópöröknek, amelyeket igazló czikkjei miatt el kellett szenvednie s a nagyszabedben vizsgálóbíró állandó vendég volt a szerkesztőségében. Történt azonban, hogy a király megkegyelmezett a memorandum-pör hőseinek és a vártallat szabad levegőre jutott mártírok ettől annyira megreszegedtek, hogy első sorban maguk között összevettek. Ettől fogva kezdődik a *Tribuna* dekadenciája. A veszedék mártírok tekintélyét megbarozták, olvasói elmaradoztak, úgy hogy a *Tribuna* most valóságilag csőd előtt áll. Valsága érdekében világot vet az G romániai összekötötteisre. Aki segítségére siet, nem más, mint a bukaresti antidinasztikus *Adecurul*, mely *Károly* román királyt legutóbbi budapesti utja alkalmával a legfőbb hírdőbb támadásokkal illette. Patetikusan hangon egyszerű manifesztációra hívja a románokat: *mutassák meg a magyaroknak*, hogy *nevelésük* érdekéért semmi áldozatot nem riadnak vissza: áll-

janak össze tizezren, százezren a *Tribuna* megmentésére. Hogy kicsoda reményei lehetnek a nagyszabedben oláh lapnak, felletje érdekes és pikáns módon megvilágítja az aradi *Tribuna* *poporului* következő őszinte vallomása: «A *Tribuna* tegnapi számából úgy vesszük észre, hogy a nagyszabediek vérmes reményeket fűznek az antidinasztikus lap fölvívásához. Mi kisé pesszimisztikusabban gondolkozunk, mert élénk emlékezetünkben van az 1892. évben a tordai «vandalizmus» után megindult agitáció. A bukaresti *Athenaimban* tartott ülésen *Dicescu* egyetemi tanár egyszerű gyűlést indítványozott: emeljenek palotát *Botúnak* a ház helyébe, amit a barbár hordák leromboltak. A közönség természetesen helyeselt, tapsolt... a palota azonban mai napig sincs meg.»

— **VI.—VII.** Az Erzsébetváros ünnepeit áll.

A megtevédt gyermek vszátért.

— Nagy áldozattal nevelte széppé, naggyá. A hálátlan megszokott, elbujdosott idegenbe.

— És ma visszatért! Fátvót a multra, csakhogy hazajött.

A terézvárosiak büszkén tekintettek végig a lövöldetér és a városigeti fasor gyönyörűen fejlődő jobb oldali során. Ez mind a miénk! Ott hirdeti a kis fehértábla:

VI. kerület, Terézváros.

Ma nagy szomorúságra ébredtek. Fekete betűk sötéten jelentik a faszor jobboldalán:

VII. kerület, Erzsébetváros.

Itt nagy dolok történtek. A megtevédt gyermek visszatért.

A város krónikása pedig szárazon jelenti:

— A lövöldetér és a városigeti fasor jobboldalán tévesen alkalmazott jelzőtáblákat kicserélték.

— **Kereskedelmi kongresszus.** A magyarországi kereskedelmi alkalmazottak a jövő év január 7-én és 8-án tartják meg a fővárosban első kongresszusukat, melynek tárgyai a következők: 1. A küldöttek jelentései a helyzetről. 2. Miképen lehetne a kereskedelmi alkalmazottak helyzetén segíteni. 3. A teljes vasárnapi munkaszünet szükség. 4. A zártora törvényes szabályozásai. 5. A felmondási idő törvényes szabályozása. 6. A tanács-ügy rendezése. 7. A helyszükséglet és helyszerep ügyösök szabályozása. 8. A gazdasági és politikai helyzetünk általánosan. 9. Az országos szövetség megalakulása.

— **Nagy tüz, Keresztényfalva** (Nyitra-megye) községben — mint levelezünk jelenti — a mult éjjel kigyuladt egy pajta és a nagy szél következtében rövid idő alatt kilencz ház és nyolcz pajta lett a lángok martalékává.

— **Villamos vasut a Lónyay-utczában.** Ma délben megnyitott a villamos vasuti közlekedés a *Károly* kasszárnya-Fővámház-tér *Károly* kasszárnya-Közpályaudom vonalon egy most már villamos-vasut jár a *Károly*-korut, Múzeum-korut és *Lónyay*-utczán is. Hátra van még a *Keresztény* ut villamosítása.

— **Még egy toronyórát!** Az újépült Úresen, csöndesen áll a *Hírman* kasszárnya néma román bűldel, amelybe ma-holnap belevágja csakányát az árva-megyei tót. A *Liptó* városnak és vele együtt a *Főváros*nak régi óhajja teljesült, amikor a kasszárnyát átadták a feledésnek, de amióta az utolsó tüzér kicseréltet a azéles kapu alól, a *Nádor*-utca és *Báthory*-utca felé lakó családoknak számos panaszra van okuk. A panasz indokolt. Az ebéd nem készül el idejére, reggel a csönd nyolcz óra fele fog hozzá a cipőtitáshoz, este a vacsora komzánan kerül az asztalra. A pater familias fürkész és nyomra is akad. Amíg kasszárnya volt a szomszédjuk, a nap minden fontosabb óráját hatalmas kapri-

harsogás jelezte: reggel hatkor, déli tizenkettőkor, este hétkor és kilenczkor. Mi sem természetesebb, hogy az egész vidék ehhez a kronometerbe alkalmazkodott, mely fölélegessé tette az ébrenlést és zsebkórát a szonföld megbíható volt. Most, hogy az ósmegét beüzemelték, nincs *sem* *Gebel* és *Zopfmeister* s nem csoda, hogy a vidék rendetlenül, idő ellenére tesz-vesz. A *Liptó*-városban néhány tréfás ur most azt az indítványt propagálja, hogy miután külön órségre nem számíthatnak, a szokásjog alapján adjanak nekik egy hatalmas toronyórát, amely lehetőleg mindenben pótolja a deli kúrtokeket.

— **A katonák fizetésének emelése.** A rangosztályba nem sorolt nőfeln havidíjak (profosa, korona építómester stb.) eddig a lakbér illeték tekintetében nagyhátrányban voltak a nő havidíjasokkal szemben. Egy miniszteri rendelet most megszünteti emez igazságtalanságot amennyiben elrendeli, hogy a nőfeln havidíjak a nő havidíjasokkal egyenlőnek tekintendők, ama megszüntetésével azonban, hogy ebből oly köv. telések, melyek a beszállásos törvényekben indokolva nincsenek, a közleg. irányában semmi szín alatt nem támaszthatók. A honvédelmi miniszter 63134. számú rendeletével eme kiváltságot a rangosztályba be nem osztott, honvédhavidíjasokra is kiterjesztette, *mind által a nevüket katonai halgatszen tetemesen javított.*

— **Elpusztított város Egy halifax** (New-Schelland) távirat jelenti, hogy az oda 47 mérföldnyire eső *Windsor*-ban óriási tűzvész pusztított, amely az egész várost megsemmisítette. Az összes épületek leégtek.

Városi ügyek.

— **A választói jegyzék jogerős.** A kir. közigazgatási bíróság a mai napon tartott ülésében kimondotta azon elvet, hogy az összeírás felett mint utolsó fórum dönteni nincs hivatva s ez nem tartozik hatáskörébe. Következésképpen az összeírás ellen intézett összes panaszokat elutasította. Ennélfogva az összeírás ellen intézett felszólamlások fölött hozott bíráló választmányi határozat jogerős emelkedett és a bizottsági tagok választása ez évi november hónap végével meg fog történni.

— **Szivák Imre mandátuma.** *Szivák* Imre orsz. képviselő, aki a főpolgármesteri székre a legkomolyabb jelöltek egyike volt — mint értesülünk — *elcsúszott* városi mandátumát, noha az csak három év múlva kerülne új választás alá. — Elmulasztotta a kértetés ad beszámolóját való jelentkezést, anélkül pedig adója nem elegendő arra, hogy az 1200 legtöbb adót fizető névjegyzékben maradjon. Mint virilista lévén megválasztja, a jogalap megszűntével az igazoló választmány őt törőlni lesz kénytelen a bizottsági tagok sorából.

— **Vasita alpolgármester jelölt.** Mint halljuk az *erzsébetvárosi* és *jászapvárosi* bizottsági tagok *Vasita* Károly tanácsnok alpolgármesterisége mellett foglalnak állást.

— **Arverének a fővárosban.** *Lefkovits* Mátján 1315 frt ing. 7. Huszár-u. 6. okt. 27. — *Sztankovics* György 307 frt ing. 9. *Ferencz*-körút 46. nov. 5. — *Hermann* József 814 frt ing. 4. *Lajos*-u. 174. okt. 28. — *Friedmann* Liptó 4287 frt ing. 5. *Dorottya*-u. 11. okt. 27. — *Deutach* Albert 120 frt ing. 7. *Keresztes*-ut 57. okt. 27. — *Tombácz* János utóda 835 frt ing. 7. *Baross*-u. 113. okt. 28. — *Bodorfi* Soma 840 frt ing. 7. *Dob*-u. 52. okt. 27. — *Berechold* Arthur gróf 3273 frt ing. 4. *Keresztény*-u. 7. okt. 28. — *Weiner* Gyuláné 622 frt ing. 7. *Dob*, 74. okt. 28. — *Heyder* Bela 544 frt ing. 7. *Wesselényi*-u. 52. okt. 28. — *Páhn* Henrik 2275 frt ing. 10. *ing. Rákóczi*-u. *Kemény*-u. 2. okt. 27. — *Magyar* értesítő távirati részvényáraság 900 frt ing. 4. *Rózsa* posta-u. 1. okt. 28. — *Lenhardt* és *Gubauer* 2746 frt ing. 6. *Szabolcs*-u. 4. okt. 28.

